

היה אדיר. רעוד יותר ממנו — הצחוק. המבקרים לא עמדו כשהם מתאמצים לשימור על ארשת רצינית. גם לא תפסו מרחק ושוב התקרבו כדי להפגין עד כמה הם אינטימנים ומבינים באמנות. הם פשוט עמדו והתגלגלו מצחוק. התיישבו ליד ה"חפצים, בדקו אותם מקרוב ולא התאפקו מלגעת בהם למרות צעקותיו של השומר. ההנאה היתה אולי מושלמת יותר אילו תלו שם שלט: "נא לגעת במצגים".

פעודה אינטימית. באמצע הבמה ניצבה אסלה רעליה מיסקל, ומתחתיה הכתובת: "שקלא וחריא". שמות המוצגים וההסברים להם היוו חלק בלתי-נפרד מן ההנאה. את האסלה בצירוף המשקל בנה גדי ברנדייס, בחור צעיר מירושלים, ש"הסביר: "זהו שילוב אידיאלי, המגלם תפיסה מתקדמת בנושא איכות החיים".

האסלה היתה המסמר. היא משכה את תשומת-לבו הכל, והמבקרים לא חדלו להתגודד סביבה. פיתאום ניתן פומבי לפעולה האינטימית השיגרתית כל-כך. היו כאלה שצחקו במבוכה, היו שהציצו מזוויות העיניים, אבל מה שחשוב — איש לא התערב.

היו כאלה שלא התגברו על יצרם, וזינקו מעבר לחבל כשהשומר לא הבחין זהות יישובו על האסלה. צעירה הולנדית, שבעיניה נחשק להצטלם כשהיא על האסלה, אסרה עליו לעשות זאת, באומרה בכעס: "זה טיפשי! חסר-טעם! אתם מטורפים! מצאתם לכם קרוב לצחוק לו! תישבו אתם על האסלה הלוואי שתפילו לתוכנו".

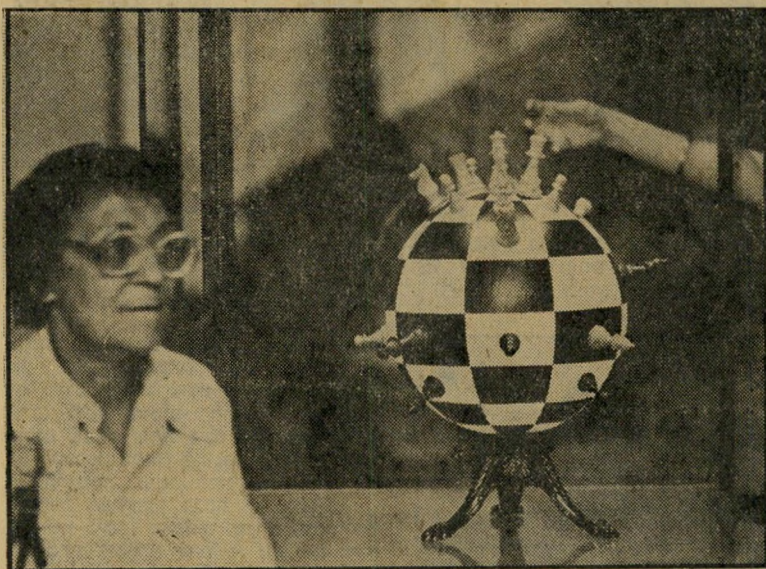
מישאלות ל"ב. מוצג שופולארי נוסף היה הסלפון, לאהבים לדבר אך לא לשימוע. סוף-סוף נחשף יעדו האמיתי של הסלפון. אפשר להתבטא בחופשיות, ללא כל צורך להקשיב לנרדניק שמעברו השני של הקו. האפרכסת בנויה כך שהחלק המיועד להאזנה מפנה כלפי חוץ. אפשר סתם לצרחה, ולתת פורקן למיני תיסכור לים ללא כל פחד מן התגובה שתבוא. היא לא תבוא. מישפחה שלמה היתה שותפה ליצירה זו: האקסלרודים מאשי קלון. האב הוא מהנדס-מכונות, האם מר-רה. גם ילדיהם נטלו חלק בחדוות היצירה. נוסף לסלפון הביאו עימם לתחרות גם סכ"ם לישומרי-מסורת. הסכ"ם עשוי מישימי שני מזלגות ושני סכינים כשכל זוג מחובר. צד אחד נועד לחלבי, והשני לבשרי. הבעיה היא רק לזכור בדיוק את הצד. סרן מחלי-האוויר מצא שימוש נוסף לכלים המקוריים: "זה טוב לכאלה שרוצים לעבוד על אלהים. הם יכולים לאכול באותו זמן חלבי ובשרי העיקר שזה לא מאותו צד. לא חשבו שבבטן זה מתחבר." על מוצגים אלה זכתה מישיפחה אקסלרוד בפרס הראשון.

בפרס השני זכה יפתח אלוגי מקיבוץ גבולות, עבור "אופני דהיריה" עם גלגל אכסצנרי. הקיבוצניק המזוקן התגבה הסי-ביר, כי אופניים אלה נועדו, לקאצו פנסיונר או למי שאין לו כסף לקנות חמור. בפרס השלישי זכה הילד הריל חפץ בן ה-10 מירושלים, עבור "מקל

החדש, ולהתגלגל מצחוק. יש לגיטימציה במקום הקו הנוקשה הרציני המאפיין בדרך-כלל את הצירוף הפיטול, וההתעל-מות מן היום יום הבנאלי כביכול, אפשר פיתאום להחזיק את האמנות בידיים. לא עוד לראות בכך דבר נשגב אלא את המציאות היום-יומית על כל הגיחוך והכ"י-עור שבה, מבלי לאבד את היכולת לחייך. נותן ההשראה הוא האמן הצרפתי והרוע ז'אק קרלמן, אשר את הקאריירה שלו החל כרופא-שיניים ומשם עבר לצירוף ולפיטול, ובמשך זמן מה שימש גם כתיפארדן לתי-אטרון. את השיא בקאריירה ובפיטוסם של האמן הצרפתי מהווים "החפצים הנבל-תימצויים" שלו. העיקרון היצירתי מב"י ססת תערוכתו של קרלמן הוא עקרון הפראדוקסאליות, אולם כתב עליו רנה קלייר: "אין דבר הגיוני יותר או האלם באורח שהור יותר את רוח הזמן מיצירי-החדשנותך. האם לא טענה למשל, שפצצת המימן — כאשר אינה משמשת למטרחה המקורית — מבטיחה את השלום על פני כדור הארץ?".

הצופה כשותף. ההיענות למיבצע התחרות על "החפץ הבלתי-מצוי" היתה עצומה. הובאו אליה 250 חפצים. 150 היוצגו ביום הראשון, ואילו 14 זכו בפרס סים ומוצגים עתה כתערוכה קבועה בחוץ-זרן ישראל, והתלהבות היתה גדולה מכיוון שגם הצופה הפסיבי יכול למצוא עצמו לפתע שותף לחוויה אמנותית. כפי שאמר זאת רנה קלייר: "מצד אחד הרה שהתמרדה כנגד כל צורות הצרכנות. הי עיקרון היה לבנות חפצים הגיוניים שמי-כיום מציאות היום-יום אולם לא ניתן להשתמש בהם למעשה".

במקום רציני ומכובד כמוזיאון, הדומם בדרך-כלל הכל מדברים בו בחישה, הרעש

זוהי-שחמת כדוריי קבל סחרחרות

את כל צרכי. לדבריה, הרוש הקציברעת לקיום תנאים אלה. **הכלב — מותרות.** הוא אמר: "מי ערב לכך שמבין אותו מיספר כלבים מצומצם ניתן יהיה למצוא כלב המתאים לצרכיך של העיוור? באמריקה מגיע מיספר הכלבים בבית-הספר לכלבי-נחיתה ל-200. אפשרויות הבהירה גדולות יותר, וכמו כן האפשרויות להתאים את הכלבים לבעי-ליהם. כלב שלא מתאים לבעליו עלול להור-בילו אל מתחת לגלגלי מכוננית. לאף אחד אין זכות לסכן חייהם של עיוורים בגלל רצון לצמצם את התקציב. מהרגם שהור-צאות אחזקת בית-ספר מהטג הזה עולות על הוצאות הטסת העיוורים לחו"ל. מה שחשוב בכל העניין הוא הנסיון הנרכש במשך שנים של עבודה עם כלבים". הפרופסור מנצל היתה תופעה חרי-גה, מוסיף יעקב הרוך. "אולי אם יקום לה ירוש ישנה פני הדברים. בעיתיים נוסף להטיס את נפנפי העיניים נכ"ל לחו"ל. אם יקום לה ירוש, תיפתר אולי גם בעייתם של נפנפי העיניים האזרחיים שרובם נתמכים-עוד, והשימוש בכלבי-נחיתה עבורם הוא בבחינת מותרות".

אירועים

מוזיאון האבסטרד

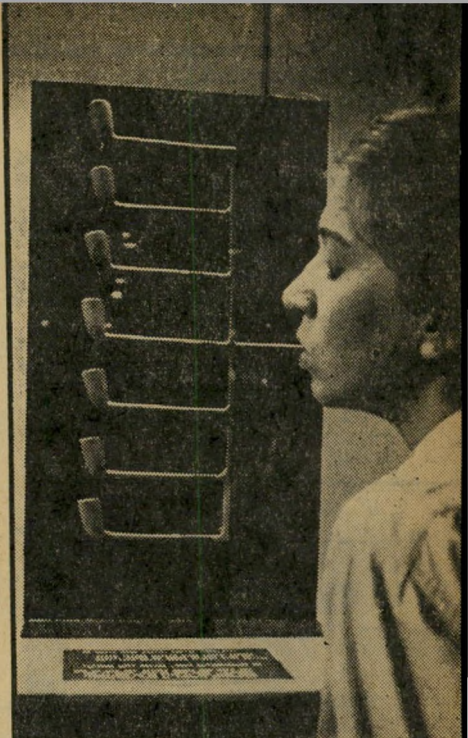
בתערוכת ה"חפץ הבלתי-

מצוי" הוצגו חפצים

שאין בהם שימוש —

אך כולם נהנו מהם

פיתאום מותר לצחוק. מותר לברוח מי-סיחותים, מצרמוניות צבאיות, מהשיגונן

מיקמרת בענת שיבעה קנים * עד שייצא עשן

(המשך מעמוד 37)

המישקפיים הכהים נסתרות עיניים חסרות-הבעה. אולם מצבו של יעקב הרוך "לא גרוע", לדבריו. הוא אינו עיוור במאת האחרים. נותר לו אהבה אחוץ ראייה. יעקב הרוך נפצע ב-1948, במלחמת ה-שיחור, והטאו החל במאמץ לשיקום נפי-געי עיניים. הוא אף כתב שלושה ספרים שבהם תאר את דרכו לצופת הסבל, מפצ"י-תנו ועד לשיקומו. סיפרו תאחווה, לראות באפילה, הוא עדות מרטיטה. **לדברי הרוך,** מיספר העיוורים המש-תמיים בכלבי-נחיתה בארץ מגיע למשאה. מתוכם, 40 הם נכ"ל. כיום מיטיס עיוור המבקש להיעזר בכלבי-נחיתה לחו"ל על חשבון מישרד-הביטחון. העיוורים מגלים התנגדות תקיפה להקמת בית-ספר כזה בארץ, "אין בארץ מדריכים שיבטיחו כלבי-נחיתה טוב", הם אומרים. "בזמנו עלה הרעיון השלחנו לחו"ל איש ממישרד-ה-גבול להשתלמות בנושא. כעבור כמה שביועות הוא חזר, זטען שהרא כבר מומחה בנושא. כאן נדלקו אצלנו הנוודות האדור-מות. הבנו שנפלטו קורבן לקארייריסט". מתנגד הרוך נוסף לרעיון הקמת בית-ספר לכלבי-נחיתה בארץ הוא מאיר פלה. מכוון פסנתרים הגברשותו כלבי-נחיתה. מיספר הכלבים הנצרכים בארץ מדי שנה מגיע לשניים עד שלושה. הוא אמר: "לא כדאי להחזיק בית-ספר עבור מספר מצומצם כל כך." מאיר פלה, שמגלה תתי-נגדות אף לשותח על הנושא, מוסיף בר-זעם: "כלב זה לא חפץ! כלב זה בעל-חיים! צריך לספל בו באהבה ולספק לו

* יצירה מקורית של קלרמן.

ברו קודקטיבי לרחיצה בטוחה

מיטריה דמ המישפחה כולם יחד מתחת